

1.A „Jó gyakorlat” megnevezése: **FOTOSZAFARI**

Ma vitathatatlanul elismert tény a művészeti nevelés fontos szerepe. A nevelésmódszerek tekintélyes része a személyiség továbbfejlődéséhez nélkülözhetetlenek tartja az esztétikummal való rendszeres találkozást és a befogadói aktivitáson túl a cselekvő, alkotó esztétikai értékű aktivitások kibontakoztatását. Ez (az érintetlen és megformált) természeti esztétikum, az emberben rejlő és különösen a művészetekbe sűrített esztétikum pozitív hatásainak kiaknázása, valamint az esztétikum álmformáihoz, a bennük, legalábbis nagy részükben kifejtett dehumanizáló tartalmakhoz való kritikai viszony kiépülését jelenti. Mivel az esztétikum koncentráltan a művészetekben van jelen, az esztétikai nevelés centrumában az alkotások értő befogadására, adekvát átélésére való nevelés áll, valamint – az általános nevelés egyik dimenziójaként – a művészeti tevékenységek bizonyos ágaiban való kreatív részvétel.

A művészi alkotás az ember legősibb kifejezési formája.

A görögök hittek a kalokagathia eszméjében, mely szerint a szép és a jó harmonikus egységben létezik. Test és lélek harmonikus fejlesztését tartották eszményinek. Ennek érdekében a múzsai nevelés igen fontos szerepet kapott.

Arisztotelesz fogalmazta meg a katarzis elméletét, mely szerint „az esztétikum átélt elsajátításának hatására az ember képes felülemelkedni saját személyes világán, és megtisztulva, magasabb szintre emelkedve már egy nagyobb közösség tagjaként szemléli önmagát.”

A művészeti nevelés élményekre épül, amely szorosan összefügg a megismeréssel.

Ahhoz, hogy az élmény formát öltjön, szükségünk van a művészeti műfajok sokaságára, mert minden mindennel szorosan összefügg.

5. Tartalmi leírás:

Innováció céljai:

A diákok betekintést kapnak egy tanórán kívüli tevékenység sorozatban a környezetükben lévő épített környezet és természeti értékek tárházába és ezáltal felébreszti a tanulóknak a felelősségérzetet saját környezetük, állatok és növények iránt. A projekt elvégzése során fejlődik a tanulók esztétikai-művészeti tudatossága, gazdagodik kifejezőképességük az élő természetről, a környék természeti értékeiről kommunikálni, megtanulják becsülni természeti értékeinket, a környéken élő állat-és növényvilágot. A tradicionális művészetek nyelve mellett tudatosabban tudják használni a modern művészeti kifejezőeszközöket (fotó, mozgókép).

A záró-produktum elkészítése során fejlődik vizuális kifejezőképességük, esztétikai érzékük, kezdeményezőképességük, együttműködési technikájuk.

Az innováció kiemelten alkalmas arra, hogy szolgálja az áttérést a tananyagközpontú módszertanról a tanulóközpontú/gyermekközpontú pedagógiai eljárások alkalmazására, Ennek eszközrendszere:

A program fontos feladata a környezettudatos szemléletre való nevelés, mely nem egy-egy tantárgy (biológia, földrajz, környezet ismeret) kizárólagos feladata, hanem beépül valamennyi terület tartalmi, fejlesztési elképzeléseibe. Itt egy komplex ismeretfeldolgozási módszer keretein belül jelenik meg. A projekt során a tanulók integrálják a tanítási órákon szerzett ismereteiket.

Az innováció kiemelten és célzottan szolgálja valamely kompetenciaterületen, műveltségterületen a kompetencia alapú oktatás eszközrendszerének eredményes alkalmazását:

Ez a jó gyakorlat az alábbi kompetenciákat, műveltségterületeket fejleszt:

- Anyanyelvi kompetenciák, különösen a szövegértelmezés, szövegalkotói kompetenciák, szövegtípusok megkülönböztetése és feldolgozása, a gyűjtött anyag bemutatása, anyanyelvű kommunikáció, szókincsfejlesztés önálló ismeretszerző képesség, segédeszközök felhasználása
- Matematikai kompetencia: problémaérzékenység, időrendiség, logikus gondolkodás rendszerező képesség, összefüggések felismerésére.

- Szociális és állampolgári kompetencia: kreativitás, empátia, türelem, együttműködés, mely a kooperatív tanítási-tanulási technikák alkalmazása során fejlődik. A helyi közösséget érintő problémák iránti érdeklődés, érzékenység.
- Természettudományos kompetencia: a fenntarthatóság elvének tiszteletben tartása, a technológiai fejlődés hatása környezetünkre, környezettudatos gondolkodás és magatartás fejlesztése.
- Digitális kompetencia: Az IKT eszközök tudatos használatának fejlesztése a kommunikáció és a szabadidő terén. Segíti a komplex információ előállítását, bemutatását. Az internet szolgáltatások segítségével való kutatás lehetőségeinek felhasználása.
- Hatékony önálló tanulás: fejleszti a tanulás megszervezését egyénileg és csoportban egyaránt, az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is.

- A projekt értékelése kompetencia-alapú.

Az innováció kiemelten és célzottan szolgálja a gyermekek szülők egyenlő hozzáférését a minőségi neveléshez, oktatáshoz, továbbá a sikeres együttnevelést:

A program megvalósítása heterogén csoportokra épül. Így kiválóan alkalmas a szociális hátrányokkal vagy tanulási nehézségekkel küzdő tanulók integrált oktatására.

Hatások, eredmények várhatók a gyakorlat alkalmazásától.

Projektünk elsősorban a közvetlen tapasztalatszerzésre épül. A feladat során a tanulók közvetlen kapcsolatba kerülnek a tárgyi, természeti környezettel, kézzel foghatóan megtapasztalják a természeti folyamatokat, ezáltal könnyebben el tudják sajátítani az új ismereteket. Megismerik a falusi élet jellegzetességeit. Helytörténeti ismereteiket elmélyíthetik, s egyben a környezet történelmi, kulturális és vallási emlékeinek, hagyományainak feltárására, ápolására, az ezekért végzett egyéni és közösségi tevékenységre ösztönzi. Segíti a harmonikus kapcsolat kialakítást a természeti és társadalmi környezettel, fejleszti a konfliktuskezelési technikák alkalmazását. A projekt épít más tantárgyak körében megszerzett ismeretekre, integrálja a földrajz, biológia, természetismeret, hon-és népművelés, technika, rajz órákon megszerzett tudást. Ezáltal a segíti a tananyag élményszerű megtapasztalását és minél mélyebb elsajátítását.

Ezen kívül várható a tanuló felelősségtudatának és megbízhatóságának fejlődése, jobb tanár-diák viszony kialakulása, a társas kapcsolatok és a csoportkohézió javulása

Az alternatív feladatok segítségével lehetőséget biztosít a sajátos nevelési igényű vagy hátrányos helyzetű gyermek számára az önmagához viszonyított fejlődésre, a kreativitásra, az önbizalom és a pozitív énkép kialakítására.

Elve a játékosság, a sikerélmény, az oldott légkörben való tevékenykedés.

Az innováció kialakulása, fázisai:

A projekt előzménye egy már megvalósult program: „Barangolás a város szívében”. Az említett projekt során a gyerekek megismerhették, felfedezhették saját városuk értékeit, településszerkezetét, épületeit, nevezetességeit. Önálló kutatómunkájuk során lakókörnyezetüket gyerekszemmel térképezték fel. Ennek folytatásaként „FOTOSZAFAR” projekttel szerettünk volna a már kipróbált programot továbbfejleszteni.

Az intézményünk saját innovációjának megvalósításához a helyi igényekhez igazodva, egyéni fejlesztésre, a nevelés, oktatás eredményességének fokozására, az esélyegyenlőség kiteljesítésére, hatékony és sikeres, az egyéni fejlődést támogató oktatási utak, programok, nevelési eljárások, tanulásszervezési módok kidolgozására, azok gyakorlati megvalósítására vállalkozik. Például: oktatási projektek, fejlesztőprogramok, átvezetési tervek, korszerű tanulásszervezési eljárások kidolgozása, önálló programok, módszerek létrehozása, alkalmazása.

A fejlesztések eredményeinek az intézmény mindennapi gyakorlatába való beillesztésére, a pedagógiai szemléletváltást segítő tevékenységek megvalósítására törekszünk.

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

Alapfeladatunknak tartjuk, hogy őrizzük a hagyományokat, hiszen azzal alakíthatjuk gyermekeink jó ízlését és az esztétikai kultúráját. Számunkra a hagyomány nem más, mint a folyamatosan megújított múlt.

A műalkotásokkal való találkozás lehetőségei:

- séták, kirándulások, élményszerző utak során a gyerekek figyelmét nekünk kell felhívni, hogy lássák meg a szépet. Az esztétikai nevelésünk alapja a láttatás, érzékeltetés. Kihhasználjuk a helyi lehetőségeket. Fontos a hagyományőrzés, a népi kismesterségek megismerése.

A projekt indításakor az egész tantestületre kiterjedő megbeszélést tartottunk, amely lehetőséget biztosít minden pedagógus számára az innováció céljainak és eszközrendszerének, szakmai tevékenységeinek megismerésére, áttekintésére

Iskolánk 2009 novemberében egy új kezdeményezéssel próbálkozott. FOTOSZAFARI néven tervezett programot az iskola alsó és felső tagozatos diákjainak.

Ebben a tanévben lehetőség adódott az erdei iskolai programban való részvételre, így merült fel a gondolat, hogy ott is megszervezzük ezt az ismeretszerző foglalkozást.

Jellemző körülmények:

A tanulók összetétele lehet heterogén vagy akár homogén is. A téma feldolgozásában való részvételre többféle választási lehetőséget is biztosítunk. A tanulók sajátosságait és kreativitását figyelembe véve helyezük át szükség esetén a hangsúlyokat pl. a helyi viszonyok feltérképezésére, információszerzésre, szervezési javaslatokra vagy prezentáció elkészítésére. A település szerkezete nem befolyásolja jelentősen a megvalósíthatóságot. Kivitelezhető nagyvárosban, kisebb városokban, vagy akár falvakban is. Amennyiben elérhető közelségben nem található természetvédelmi övezet vagy tájvédelmi körzet, a projekt akár egy kisebb-nagyobb erdő, folyó vagy más vízpart közelében is megvalósítható.

Mitől tekinthető újszerűnek, egyedinek az itt leírt innováció?

A kijelölt útvonal a város nevezetességeit érintette.

1-2. osztály útvonala: NAGY ANDRÁS-KÚT – ZSINAGÓGA – SZENT ISTVÁN SZOBOR – SZENT ISTVÁN TEMPLOM

3-4. osztály útvonala: RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM – EMLÉKPONT – PETŐFI SZOBOR – NAGY ANDRÁS-KÚT - ZSINAGÓGA

5-6. osztály útvonala: REFORMÁTUS ÚJTEMPLOM-EMLÉKPONT-KÁROLYI HÁZ- RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM-TÁJHÁZ

7-8. osztály útvonala: FEKETE SAS-REFORMÁTUS ÓTEMLOM-BETHLEN GÁBOR REFORMÁTUS GIMNÁZIUM-SZÉKELYKAPU-SPORTUSZODA

A gyerekek önkéntes jelentkezéssel készültek fel a műemlékek bemutatására. Az épületeket ezek a tanulók mutatták be a többieknek, mintha ők lennének az idegenvezetők.

Az eseményeket fotókkal örökítették meg. Fényképek nemcsak az épületekről készülhettek, hanem útközben bármiről, ami a képzeletüket megragadta, érdeklődésüket felkeltette.

Tevékenységünket élmény előzi meg, mellyel a gyermekek tapasztalnak, információt gyűjtenek, megfigyelnek. Mindezzel fejlesztjük az önbizalmukat, mert engedjük a kreativitásukat kibontakozni, engedjük azt is, hogy tapasztaljanak, gondolkodjanak.

A felkészülés, anyaggyűjtés során önállóan kerestek információkat, fejlesztve ezzel szövegértési képességüket, információszerző képességüket.

- Korszerű infokommunikációs technológiai eszközök használata.
- Multimédiás eszközök.

Egy- egy témát több szempontból közelítünk meg, amivel tágítjuk az ismereteiket.

A séta során mód nyílt a kötetlen beszélgetésekre, a naponta látott műemlékek más szemmel való megfigyelésére, felfedezésére.

Az összegyűjtött anyagok előadása segítette szóbeli kifejezőképességük fejlesztését, a lényeg kiemelését.

Az elkészített képekből osztályonként tablót készítettek, az élményekről fogalmazásokat írtak(összehangolás az IKT alapú kompetenciafejlesztés céljaival)

Segíti a szabadidő hasznos eltöltését még az erdei iskolában is, kilép a hagyományos oktatás kereteiből. Az infokommunikációs eszközök komplex és önálló, magabiztos használata.

Eredményesség ellenőrzése és értékelése

- Egymás munkájának szóbeli értékelése a munkában való aktív és támogató részvétel, valamint a létrehozott záróproduktum szempontjából.
- Önértékelés: a záróproduktumokból készített kiállításához kapcsolódva szóban.
- Tanári megfigyelés, feljegyzés készítése

FOTOSZAFARI ISKOLAI SZINTŰ MEGVALÓSÍTÁSA

1. foglalkozás

Előkészítés az iskolában

Tevékenységek	A tevékenység célja/Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek
1. A fotoszafari – azaz városunk gyerekszemmel c. program részletes ismertetése minden osztályban 1-8. évfolyamig. A tervezett sétát minden osztályfőnök ismerteti a saját osztályában, elmondja az útvonalat, úticélokot, megnevezi azon nevezetes épületeket, melyet a séta során a gyerekek megnéznek. Ismerteti az ezzel kapcsolatos feladatokat is, egy-egy látnivalót a gyerekek csoportokban fognak bemutatni előzetes felkészülés után.(3-8. osztályban) Túra közben a tanulók fényképet is kell, hogy készítsenek, s ebből majd egy kiállítást fognak rendezni. A fotózáshoz a tanár bemutatja a digitális fényképezőgép használatát.	Figyelem Érdeklődés	Az egész osztály együtt – magyarázat Frontális munka	Könyvek Hódmezővásárhelyről. Képek a nevezetes épületekről.
	IKT eszközök	Egész csoport együtt.	Digitális fényképezőgép
2. Csoportalakítás- 5-6 fős csoportokat alakítanak a tanulók, a tanárok vezetésével.	Együttműködés Felelősségvállalás	Csoportmunka	
3. Kutatómunka kiadása A tanár meghatározza az egyes csoportok feladatait, minden csoportnak egy-egy nevezetes épületet jelöl ki feldolgozásra. Segítségképpen ajánlott könyveket mutat be, illetve internetes oldalakat javasol.	Feladattudat Információ-szerzés ismeretterjesztő szövegekből IKT eszköztudás fejlesztése		Ajánlott könyvek városunkról

4. Délután tanórán kívül a csoportok elkészítik kiselőadásukat írásos anyagban, melyben be kell mutatniuk azt az épületet/nevezetességet, ami az ő feladatuk. Ehhez búvárkodnak a könyvtárban és az interneten.	Együttműködési készség Felelősségvállalás Kreativitás Tolerancia Kutatás Kooperatív tanulás Információszerzés	Csoportmunka Egyéni munka	Könyvek Számítógép Papír Íróeszköz
5. A csoportok osztályfőnöküknek a séta előtt bemutatják az elkészült anyagot, melyet közösen megbeszélnek. A tanár véleményt mond, irányítja munkájukat.	Együttműködési készség Kommunikáció		Elkészült írásos anyag képekkel illusztrálva

2. foglalkozás

A városi séta, a fotoszafari napja

Tevékenységek	A tevékenység célja/Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek
Séta a városban. Az alsós és felsős osztályok két-két kísérő tanárral, 20 perces időkülönbséggel indulnak a városi sétára. Az útvonal nevezetes épületeit az egyes csoportok mutatják be a többieknek, mintha ők idegenvezetők lennének.(3-8. osztályig) 1-2. osztályban még a tanítók beszélnek az épületekről. A kiselőadás meghallgatása után, a gyerekek fotóznak. Fotó nem csak az adott épületekről készülhet, hanem útközben bármiről, ami a képzeletüket megragadja, érdeklődésüket felkelti. Az előadásokat az osztály többi tagja kiegészítheti saját információival. Ezt a séta mind az öt	Együttműködési készség Kommunikáció Figyelemhallgatás Türelem Érdeklődés Koncentráció Beszédkészség fejlesztése Szókincsbővítés Információszerzés IKT eszköz használata Kötetlen beszélgetés Tolerancia	Egyéni és csoportos előadások, magyarázatok	Kiselőadások anyaga Fényképezőgép

célpontjánál ugyanígy megteszik a gyerekek. A séta végén visszatérve az iskolába történik a látottak és hallottak megbeszélése. A további tennivalók ismertetése: néhány nap alatt el kell majd készíteni a fotókat, és átgondolni az élménybeszámoló anyagát.

3. foglalkozás A kiállítás

Tevékenységek	A tevékenység célja/Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek
<p>1. A kiállítást megelőző munka: A sétán készített fényképek előhívása. Az elkészült fotók kiválogatása, csoportosítása helyszínük szerint. A képekből plakátot készít minden osztály, tanára segítségével.</p> <p>2. A 3-4. osztályosok és a felsősök magyar órán fogalmazást, élménybeszámolót készítenek.</p> <p>3. A kiállítás: az elkészült tablókából kiállítás rendezése az iskolában (a felsősök mellékelnek az anyaghoz egy-egy épületet bemutató írásos anyagot, és élménybeszámolókat is).</p> <p>4. A kiállítást az iskola minden tanulója és tanára közösen megtekinti. Az osztályok körbejárják a kiállítást, és véleményt mondanak az elkészült fotókról, plakátokról.</p>	<p>IKT szaktudás fejlesztése Együttműködés Felelősségvállalás Kreativitás Tolerancia</p> <p>Véleményalkotás Kommunikáció</p>	<p>Csoportmunka</p> <p>Kooperatív munka</p> <p>Egyéni munka</p> <p>Kiállítás látogatása csoportok, osztályok együtt</p>	<p>Számítógép Fényképezőgép Karton Ragasztó Olló</p> <p>Papír Íróeszköz</p>

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

<p>A kiállításról fotók készítése. 5. A programok értékelése Záró beszélgetés formájában: milyen volt a séta? Hogy tetszett a kiállítás? Mi tetszett a legjobban és miért? Mi újat, érdekeset eddig nem ismert dolgot tudtak meg a gyerekek városukról, s a nevezetes épületekről? Miért volt hasznos? Felsőöknek további feldolgozásra javasolt feladatok: művészettörténeti szempontból az adott épületek jellemzése, illetve ezek lerajzolása, ábrázolása. 6. A tantestület közös megbeszélése, értékelése, véleményalkotás a rendezvényről, a tapasztalatok összegzése, a program esetleges továbbgondolása.</p>	<p>Figyelem Tolerancia</p> <p>IKT eszközök Véleményalkotás Személyiségfejlesztés</p> <p>IKT eszközök</p>	<p>Frontális munka Kötetlen beszélgetés</p>	<p>Digitális fényképezőgép</p> <p>Számítógépes bemutató</p>
--	--	---	---

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

MELLÉKLET

FEKETE SAS

A mai épület helyén a múlt században egy földszintes, majd egyemeletesre bővített vendégfogadó állt. A városi törvényhatóság 1893-ban hozott határozatot egy új, korszerű szálloda felépítéséről. Több pályázatot is kiírtak, melyet végül Pártos Gyula (1845-1916) építész nyert meg.

A szálloda ünnepélyes megnyitására 1905 karácsonyán került sor. A kivitelezési munkákat Kruzslicz Péter vásárhelyi építőmester végezte. Az épület külső megjelenésében eklektikus, főként neobarokk és rokokó elemekkel. A díszvakolások finom ornamentikát, növényi díszítéseket hordoznak.

Különös figyelmet érdemelnek a monumentális ablakok faragott díszítései. A belső kiképzés jellemzői: aranyozott díszvakolás, a bálteremben nagyméretű tükrök, gipsz domborművek, szecessziós vonalvezetésű páholyok. A nagyterem mennyezetének vasbeton szerkezetét (a városban elsőként) Zielenski Szilárd (1860-1924) műegyetemi tanár tervezte.

A felújított Fekete Sas épületében Kávéház, Söröző, rendezvény étterem működik. Emeletén bálakat, koncerteket, rendezvényeket tartanak a Dél-Alföld legnagyobb oszlopok nélküli báltermében.

BETHLEN GÁBOR REFORMÁTUS GIMNÁZIUM

A szakirodalmi hagyomány és néhány elszórt adat ugyan mindig megemlékezik arról, hogy már a XVIII. századot megelőzően működött protestáns iskola az alföldi mezővárosban, de iskolánknak, mint középfokú tanintézetnek alapító dátumaként biztosan 1723-at állíthatjuk. Ez év januárjában szerkesztették meg az iskola latin nyelvű törvényeit, és ettől kezdve

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

mondható folyamatosnak az iskola működése. Ebben az évben emeltek új iskolaépületet és szervezték meg a kisgimnáziumot, valamint a Debrecenből ide átirányított kezdő teológus nagydiákok tagozatát. Ezek a diákok aláírásukkal fogadták el az iskola szabályzatát. Az iskolát a rektor vezette, ő tanította a nagydiákokat, akik közül a legjobbak a kisgimnáziumi és elemi osztályok tanulóit. A XIX. század fontos eseményei közé tartozik az, hogy felépítették az új épületet (1822), amit később kibővítettek, majd felépült a gimnázium jelenlegi épülete (1896). Az 1822/23-as tanévtől ismerjük pontosan a tanulók névsorát, létszámát és a részletes tananyagot. A reformkor számunkra egyik legfontosabb törekvése a nyilvánossági jog megszerzése volt, melyet az iskola 1845-ben meg is kapott. Ennek következtében gimnáziumunk tekintélye nagy mértékben megnőtt. 1826-tól kezdődően már két állandó tanára volt a gimnáziumnak (*Szikszy Benjámint* úgynevezett „első professzor” lett), ami azt is jelentette, hogy megszűnt a Debrecennel való szoros kapcsolat, a hagyományos partikula rendszer. Az 1848. évi forradalom és szabadságharc idején az iskola egy ideig hadikórház volt (1849. január 14-től), majd a Szabadságharc leverése után, az önkényuralom idején megszűnt a magyar közoktatási minisztérium, hatáskörét a bécsi vette át. 1850-ben új oktatási rendet vezetett be (*Entwurf der Organisation*). Ez azt is jelentette, hogy az iskola négy osztályos algimnázium lett, tehát ismét kérvényezni kellett a nyilvánossági jogot. Ezt csak 1854-ben kapta vissza. Az osztrák minisztérium bevezette az érettségit is (az elsőt 1864-ben tartották meg). 1873-tól iskolánk hivatalos elnevezése a főgimnázium lett. Az előrelépés előzményéhez tartozik az, hogy 1863-ban iskolánk két kiváló tanára, Garzó Imre és *Kis Gusztáv* megteremtette a természettani és természettörténelmi múzeumot. A gimnázium igazgatói közül ki kell emelni *Futó Mihályt* (1877-1904), akinek működése alatt új épületet emeltek az iskola számára, jelentősen gyarapodott a könyvtár állománya, megírta a gimnázium történetét, 1896-ban régiséggyűjteményt, történetfilológiai szertárat hozott létre, valamint sportkör és új ifjúsági zenekar alakult. A XX. században az iskola több alkalommal ismét hadikórházként funkcionált (1914/1915 és 1944). 1909-ben vették fel az első leánytanulót iskolánkba. A leányok, akik csak magántanulók lehettek, részt vehettek ugyan az órákon, de a szünetekben női felügyelet mellett egy külön szobában kellett tartózkodniuk. Az országos középiskola-reform keretében humán, majd egységes gimnáziummá vált az iskola.

1930-ban vette fel a *Bethlen Gábor* nevet. Létrejött a *Tanyai Tanulók Otthona* (névváltozatai: *Cseresnyés Kollégium - Népi Kollégium - Szántó Kovács János Kollégium*), melynek célja az volt, hogy szegény, tehetséges tanyai gyerekeknek biztosítsa a tanulást; 1945 - 1948 között gimnáziumunk tanára volt *Németh László*. 1948-ban az államosítás során az iskola új neve *Állami Bethlen Gábor Gimnázium*, majd *Bethlen Gábor Gimnázium*. Létrejött az *Irodalmi Színpad* és az énekkör, amelyek máig nagy sikerrel működnek. A nappali oktatás mellett az esti és a levelező tagozat is beindult. Ismét bővült az iskola, elindították a nyelvi laboratóriumot, megtörtént a fakultáció bevezetése, létrejött az *UNESCO-kör*. Magas színvonalú nyelvi labor és a számítógépterem segíti a diákokat a tanulásban. Az iskola 1990-ben bekapcsolódott az *Informatika és Infrastruktúra Fejlesztési Programba* (IIFP), így hálózati végpontunkon keresztül szinte az egész világ elérhető. Szoros kapcsolatokat épített ki gimnáziumunk más iskolákkal: holland testvériskolánk a *Herbert Vissers College*, Erdélyben a nagyenyedi *Bethlen Gábor Líceum*, és Kárpátalján az aknaszlatinai iskola.

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

A hódmezővásárhelyi gimnázium 1994. augusztus elsejével került vissza a vásárhelyi református egyházközség kezelésébe, s neve Bethlen Gábor Református Gimnázium lett.

Református ótemplom, Hódmezővásárhely

A templom tornya 1714-ben, fiókos dongaboltozatú hajója 1720-1721 között épült. A lőréses téglakerítés gyulai német kőművesek munkája 1741-1742-ből.

A toronyban helyezték el a II. Rákóczi Ferenc tulajdonából elkobzott, a nagyecsedti kastélyból származó órát, csengettyűt. A bejárat fölött a város címerével ellátott, az építés idejét és az akkori vezetők nevét feltüntető emléktábla látható.

Gyulai mesterek, Asztalos Dániel és Péter, valamint Adoni Ferenc munkája az 1735-ben elkészült, népi stílusú, festett berendezés. A hajdani kazettás, festett, stilizált virágmintákkal ékesített, fatáblás mennyezetet és karzatot a budapesti Iparművészeti Múzeum, a papok padját a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeum őrzi. 1892-ben öntött vasoszlopos karzatot készítettek kovácsoltvas mellvéddel.

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

GYARMATI DEZSŐ SPORTUSZODA

A névadó ünnepségen Lázár János köszöntő beszédében elmondta: hosszú évtizedes álom valósulhatott meg 2003. augusztus 20-án, amikor a hódmezővásárhelyiek felavathatták a régen vágyott fedett uszodát, és a felújított strandfürdőt, amely már 70 éve szolgálta a sportszerető közönséget. Ehhez két ember összefogására volt szükség: Deutsch Tamás, akkori sportminiszter, aki az állam támogatásával, és Rapcsák András polgármester, aki kemény városvezetői munkájával tette lehetővé, hogy nemzetközi versenyek lebonyolítására is alkalmas sportuszoda épüljön fel Hódmezővásárhelyen.

Sokan kérdezték tőlem, mi végre ez a névadó, ez az ünnepség, hiszen a vásárhelyi uszoda is azok közé a sportlétesítmények közé tartozik, amelyek veszteséget termelnek. Ha a szimpla számokat nézem egy költségvetési beszámolóban, akkor ez a létesítmény nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, hiszen veszteség termelődik nap, mint nap. Ha úgy számolok, ahogyan nagyon sokan számolnak ebben az országban, akkor nem volt értelme megépíteni ezt az uszodát, hiszen éves szinten, akár 100 millió forint veszteség termelésére is alkalmas ez a hatalmas létesítmény.

De mi nem veszteséggként tekintünk a létesítményekre, hanem lehetőségként. Mi nem veszteségnek tekintjük, hanem befektetésnek. Ebben a városban 2500 gyermek étkeztetését biztosítjuk nap, mint nap, mert a szülei nem képesek rá. Mi ezekre a gyermekekre gondoltunk. Mi azt gondoltunk, hogy a 21. században az lehet a siker záloga, ha nem lemondunk róluk, hanem esélyt teremtünk számukra.

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

Ezt a veszteséget termelő uszodát a mindennapos testnevelés keretében 7000 iskolás gyermek használja térítésmentesen minden évben. Hétezer gyermek, akik lehetőséget kaptak a várostól, hogy a vízisportokban kamatoztathassák tehetségüket, szorgalmukat - foglalmazott a polgármester.

- Lehetőséget teremtettünk a vásárhelyi fiataloknak és ma példaképeket adunk nekik. Ennyi a politika, ennyi a helyi közélet feladata és felelőssége. Olyan példaképeket mutatunk a vásárhelyi fiataloknak, akik a szegénységből indulva, háborúk után, egy forradalomban égő országban, a saját fizikai erejükkel, szorgalmukkal, tehetségükkel, kitartásukkal helytállva tudtak olyan életművet létrehozni amelyre ma mindannyian tisztelettel gondolunk.

Török Sándor élete megmutatja, hogyan lehet szorgalommal, tehetséggel, kitartással megteremteni, létrehozni valamit a semmiből, ahogyan ő teremtette meg a hódmezővásárhelyi vízilabda- és úszóéletet. Gyarmati Dezsőnél pedig nem találhatnánk jobb példát arra, hogy hogyan lehetett ennek az országnak reményt adni. Hogyan lehetett reményt adni 1956-ban, a 70-es években, a rendszerváltáskor, az ezt követő években, és hogyan lehet még ma is, - 80 év fölött-reményt adni egy új generációnak és egy új nemzedéknek - zárta gondolatait Lázár János.

Deutsch Tamás beszédében kiemelte: egy sportlétesítmény esetében az épület önmagában sohasem elég, élet is kell, amely megtölti.
- Aminek nevet adunk, annak szinte személyisége lesz. Másként gondolunk rá, másként van jelen az életünkben. A névadás pedig izgalmas hatalom: választásunkkal eláruljuk, hogy mit

„Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város közoktatási intézményeiben című TÁMOP 3.1.4-08/2-2009-0021 számú pályázat”

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: liztiskola@liztferenc.hodtav.hu

gondolunk a világról, milyen mércéhez mérjük magunkat. A hódmezővásárhelyi gyermekek eddig uszodába igyekeztek, most majd "a Gyarmati" várja őket. Úgy, ahogyan csak egy jó edző tud, úgy ahogyan egy olyan sportember, aki játékosként háromszoros, és edzőként is olimpiai bajnok tud: bízattva, de szigorú szemmel.

Az uszoda mellett Hódmezővásárhelyen a strandfürdő sem marad név nélkül. Török Sándor fél évszázadon át "tette vízre" a város fiataljait. A neve vásárhelyen igazi legenda, nemcsak edző, de igazi mester volt, nemzedékekkel szerette meg az úszást és a vízilabdát - fogalmazott beszédében a volt ifjúsági és sportminiszter, hozzátéve: a sportolók a legnemesebb emberi értékek követésére tanítanak mindenkit: kitartásra, becsületre, a másik ember tiszteletére és a tiszta küzdelem méltóságára.

- A tehetség önmagában nem elég, a tehetségnek háttér kell, amelyből indulhat, és esély, amit kitárnak előtte. Tehetséges gyerekből csak kevés van, de nagyon sok okos felnőtt kell hozzá, hogy a környezet lehetőségekkel teli és támogató legyen. Ilyen környezetet akar és tud is biztosítani Hódmezővásárhely a jövő nemzedékeinek - összegezte Deutsch Tamás.

A Magyar Vízilabda szövetség elnöke, Martin György a névadó ünnepségen bejelentette: a magyar férfi vízilabda válogatott Hódmezővásárhelyen játssza idén a hagyományos téli fedett uszodai kupáját, a Volvo kupát. Schmitt Pál a Magyar Olimpiai Bizottság elnöke személyesen nem tudott részt venni az ünnepségen, köszöntő levelét Szabó Tamás alelnök olvasta fel.

A névtáblák ünnepélyes leleplezését követően Gyarmati Dezső elmondta: bár nem Hódmezővásárhely szülötte, a város és sok lakója nagyon fontos szerepet töltött be az életében, többek között személyesen ismerte és jó kapcsolatot ápolt Török Sándorral.

- Egy sportpályafutás, egy közéleti pályafutás után ilyen ajándékot kapni egy várostól nagyon nagy dolog. Ez egy csodálatos, nagy ajándék az életnek. Talán azt mondanám a legutolsó, bár várok még egy ajándékot az élettől: egy olyan becsületes vezetést ennek az országnak, amely betartja és betartatja a törvényt, és amely eléggé bölcs lesz, ahhoz, hogy kivezesse az országot a kátyúból - fogalmazott Gyarmati Dezső.

Az eseményen hazánk számos olimpikonja világbajnoka és jeles sportolója részt vett, többek között Molnár Endre, Kenéz György, a Stejmecz testvérek, Benedek Tibor, Lichmann Tamás, Vaskúti Tamás, Buzánszky Jenő. Az eseményen külön köszöntötték a legidősebb élő magyar olimpikont, az egykor vízilabdázó Tarics Sándort is, aki kizárólag a névadó ünnepség miatt utazott haza San Franciscóból.

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

Újtemplom (Kálvin János tér)

II. József türelmi rendeletének kibocsátása után vált lehetővé a város második református ekléziájának megépítése. Az alapkövet 1792-ben Szőnyi Benjámintette le, akinek emlékvorsát a torony gombjában helyezték el. A Fischer Boldizsár tervei alapján készült templomban az első istentiszteletet 1796-ban tartották, a felszentelésre csak 1799-ben került sor. Az épület késő barokk stílusú, egyhajós, egyenes záródású, két végén kétemeletes karzattal. A toronysisak jellegzetesen barokk kiképzésű. Kegtárgyai közül kiemelkedik egy 1761-ben készült barokk lomb- és szalagdíszes ezüstkehely. Egy ismeretlen magyar mester kezéből származó empire formájú úrvacsora serleget is őriznek, ugyancsak itt található két 1756-ból való úrasztal kendő, melyet virágdíszekkel hímeztek. A templom leghíresebb lelkipásztora Szeremlei Sámuel, a város tudós történétírója volt. A falon Bognár Rezső (1888-1963) kántor, karnagy emléktáblája látható.

Emlékpont) Andrássy út 34.)

Magyarország első EMLÉKPONT-ja állandó kiállítás keretében, a legkorszerűbb kiállítási technológiákkal és múzeumpedagógiai lehetőségekkel élve teszi tapinthatóvá és mindenki számára is felfoghatóvá azokat a történelmi folyamatokat, amelyek Hódmezővásárhelyt és lakóit érték az elmúlt ötven esztendőben. Emlékpontunk mementó is, hiszen figyelmeztet arra, hogy ez az ötven esztendő nem álom: azzal, hogy távolodunk tőle, nem csökken a tanulságok súlya. Az Emlékpont 2006. július 7-én nyitotta meg kapuit, nyitása óta több mint negyven ezren voltak kíváncsiak a város 1945 és 1990 közötti történetét bemutató különleges kiállításra.

Az épület építtetője és tulajdonosa ifj. Hajdú Bálint volt. Az Andrássy úti emeletes épületet 1924-ben építtették. A 140 ölnagyságú 5179 sz. beltelket 1923. október 22-én vásárolta meg fele-fele részben feleségével, Majsay Juliannával. Az emeletes épületben 12 szoba volt, a földszinten pedig üzletek voltak.

„Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város közoktatási intézményeiben című TÁMOP 3.1.4-08/2-2009-0021 számú pályázat”

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

A közel 200 millió forintos fejlesztés részeként a 20. század második felének történelmét bemutató múzeum mellett a 75 négyzetméteres, kétszintes raktáron kívül egy 115 négyzetméteres időszakki kiállítóhely is épült, s bővítik a látogatóbarát szolgáltatások körét is – mondta a politikus a beruházásról tartott sajtótájékoztatóján. A közeljövőben elkészül például az az angol és magyar nyelvű audioguide rendszer, amely a gyűjtemény állandó kiállítását mutatja majd be az érdeklődőknek – tette hozzá.

Nagy Imre múzeumigazgató elmondta: az új raktárra azért volt szükség, mert az Emlékpont megnyitásakor még csak virtuális gyűjteménnyel rendelkezett, a dokumentumokat, fényképeket digitalizálták és visszajutatták a tulajdonosoknak. Az elmúlt években azonban egyre több vásárhelyi ajánlott fel olyan tárgyakat, amelyek kapcsolódnak a közelmúlt történelméhez. A Tornyai János Múzeum gyűjteményéből is kerülnek majd a korszakhoz kapcsolódó tárgyak az Emlékpontba.

Az időszakki kiállítóhely első, áprilisban nyíló saját tárlata 1989-1990, a rendszerváltás korának hódmezővásárhelyi eseményeit mutatja be. Ősszel pedig az 1910-ben Hódmezővásárhelyen Elkán László néven született Lucien Hervé fotográfiáiból nyílik emlékkiállítás - közölte az igazgató.

A sajtóeseményen Mágori Sándor vásárhelyi fényképész-mester átadta az Emlékpont munkatársainak azt a több száz felvételtől álló sorozatot, amelyet a fotós a rendszerváltás hónapjai során készített, s amelyek megörökítették az 1989-1990-es politikai változások legfontosabb hódmezővásárhelyi eseményeit.

„Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város közoktatási intézményeiben című TÁMOP 3.1.4-08/2-2009-0021 számú pályázat”

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

A város főutcáján az Andrássy úton elindulva baloldalon egy kis park közepén áll a Belvárosi Római Katolikus templom, melynek középső hajója 1852-ben, két oldalhajója 1860-ban épült Ybl Miklós tervei alapján. A főbejárat fölött a város földesurainak, a gróf Károlyiaknak címere látható.

A kálvinista többségű városban a 18. századig kevés volt a katolikusok száma. A török hódoltság utáni évtizedekben több vályogtemplomot is emeltek, ezek azonban elpusztultak. Szilárd téglatemplomuk 1752-1758 között épült fel barokk stílusban. A városba betelepülő újabb katolikusok érkezése után 1860-ban Ybl Miklós tervei alapján két oldalhajóval bővítették.

A főbejárat fölött a Gróf Károlyi család címere látható.

Az Árpád utca 21. szám alatti Tájházban, Nagy György János, tehetős vásárhelyi gazda 18. században épült parasztházában megismerkedhetünk a vásárhelyi hímzés és kerámia történetével. Vásárhely az ország legnagyobb fazekas központja volt, a 19. század második felében 240 tálasmester dolgozott itt. A 18. századtól kezdve itt formálódott a magyar népi asztalosság egyik legjelentősebb, virágos festésű, faragásos bútorstílusa. Hasonló jelentőségűek a régi tiszántúli hímzés Hódmezővásárhelyen készített darabjai, melyek közül leginkább a szórhímzésű párnavégek ismertek. A vásárhelyi hímzés alapanyaga

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

kendervászon, amelyet a magyar racka juh gyapjából font és növényi festékekkel színezett fonallal varrtak ki.

A melléképületben Mária Terézia korabeli katonaszoba belső tárul a látogató szeme elé. Az egyedülálló vásárhelyi szóróhímezés mai készítőit a Hímezőműhelyben látogathatjuk meg (Szent István u. 71.).

A hódmezővásárhelyi azon kevés magyarországi zsinagóga közé tartozik, amelyek berendezésükkel együtt maradtak meg. A nem túldíszített, egyszerű, inkább a színek harmóniájával ható, kézzel faragott padokat eredeti állapotukban helyreállítva láthatjuk a zsinagógában.

Az újjászületett zsinagóga az Istentiszteletek mellett a jövőben koncerteknek és kulturális rendezvényeknek is helyt adhat. A zsinagóga felújítását -példás módon- Hódmezővásárhely városának önkormányzata saját költségén vállalta (a zsinagógát 1984-ben megvásárolta meg város a hitközségtől). A felújítással a holocaust 60-ik évfordulójára készültek el (az ünnepélyes átadás 2004. június 27-én volt). A zsinagóga melletti egykori zsidó iskolában „Hetediziglen” címmel emlékkiállítás látható a holocaust alatt meggyilkolt 1.5 millió európai és 190 ezer magyar gyermek emlékére.

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

A fekete márványtábla tanúsága szerint Nagy András János és neje Mucsi Mária fúratták 1884-ben saját költségükön, emberbaráti szeretetből. Zsigmondy Béla egy év alatt készítette el a napi egymillió liter vizet adó kutat. A Ségner Béla által homokkőből faragott nyolcszögletű medence átmérője 6 m, közepén 1,3 m magas mészkőoszlop, tetején egy nagy és kisebb bronztányér. A teteje tölcérszerűen kiképzett, melyből régen függönyszerű zuhatagban folyt le a víz. A kút az 1960-as években kiapadt.

Nagy András János (1812-1890) birtokán korszerű gazdálkodást folytatott, vagyonát folyton gyarapította. Tagja volt a város törvényhatósági bizottságának. Bőkezűen adakozott a kórház, iskolák és az egyház javára. Emlékét utca őrzi, nemrégiben portréjával utcanévtábla is készült. Alakját Tornyai János festette meg, a kép az Újtemplomi lelkészlak imaházában látható.

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

A Petőfi-szobor megvalósítását dr. Sarkadi Ferenc ügyvéd áldozatkészsége segítette a megvalósuláshoz: megbízást adott Kamotsay Istvánnak a mű elkészítésére. A dr. Sarkadi Ferenc által biztosított mintegy 400 ezer forint, amely a bronzöntés költségeit fedezte, túl a városi tanács vállalta a szintén nem csekély „járulékos” költségeket (talapzat, szállítás, tereprendezés, stb.).

Kamotsay István alkotása a Petőfi szobroknak ahhoz a csoportjához tartozik, amelyek a költő forradalmi lendületét állítják tartalmi, eszmei mondanivalójuk középpontjába. (Ettől eltérő megfogalmazással is találkozunk, ilyen például Ferenczy Béni gyulai szobra, amely a romantikus, forradalmi hevület helyett a költő garabonciásságát helyezte előtérbe). Ezt szolgálja a viszonylag magas talapzat, a kitárt karú mozdulat lendülete és a köpeny önálló életet élő mozgása is.

A mű térbe helyezése a művésszel egyetértésben történt, de átmenetinek tekinthető. Kedvező az elhelyezés a terület forgalmassága (főút, buszpályaudvar) szempontjából, másrészt azonban a háttér földszintes házai nem adnak megfelelő arányt és közelségükkel teret sem, a talapzattal együtt több mint 3 méteres szobornak.

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

FOTOSZAFARI –MÁRTÉLY KÉPEKBEN

Módszertani ajánlás:

Időfelhasználás: a projekt szakaszokban valósítható meg leginkább:

1. Előkészítés, felkészülés
2. Túra
3. A projektfeladat elkészítése, értékelése

Helyszín:

- az 1. és 3. szakaszban csoportmunkára is alkalmas elrendezésű asztalok
- a 2. szakasz szabadban

Eszközök:

- íróeszközök, A/4-es és plakátpapírok
- olló, ragasztó
- számítógépek, nyomtató
- digitális fényképezőgépek

Értékelés:

- Szóbeli: egyénileg és csoportban
- A munkában való részvétel és a produktum szempontjából
- Önértékelés

Időtartam:

- 1.és 3.szakasz: 2-3 óra
- 2. szakasz kb. 4 óra

1. foglalkozás
Előkészítés, felkészülés

Tevékenységek	A tevékenység célja/Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek
1. A fotoszafari – azaz Mártély képekben c. program részletes ismertetése a résztvevő osztályokban. Minden osztályfőnök ismerteti a saját osztályában a tudnivalókat, kijelölik projekt célját, az útvonalat, úticélokát. Ismerteti az ezzel kapcsolatos feladatokat is. A megörökítendő látnivalókat előzetes felkészülés után a gyerekek fogják egymásnak bemutatni. A túra közben fotóznak, majd a képeket és az írásbeli anyagot is felhasználva készítik el a plakátokat, melyekből kiállítást rendeznek.	Figyelem Érdeklődés IKT eszközök	Az egész osztály együtt – magyarázat Egész csoport együtt.	Könyvek Mártélyról, Kirándulásveze-tő füzetek Internet: www.bodnarbertalan.invitel.hu www.wikipedia.hu
2. 4-6 fős csoportok alakítása	Együttműködés Felelősségvállalás	Csoportmunka	
3. Kutatómunka kiosztása: Az egyes csoportok meghatározzák feladatukat, elosztják az állomásokat. (az osztályok létszámától függően 1 vagy 2 témakör jut egy csoportnak)	Feladattudat Információ-szerzés ismeretterjesztő szövegekből IKT eszköztudás fejlesztése		
4. A csoportok elkészítik kiselőadásukat írásos anyagban.	Együttműködési készség	Csoportmunka Egyéni munka	Számítógép Papír

	Felelősségvállalás Kreativitás Tolerancia Kutatás Kooperatív tanulás Információszerzés		Íróeszköz Könyvek Mártélyról, Kirándulásvezető füzetek Internet: www.bodnarbertalan.invitel.hu www.wikipedia.hu
5. Az elkészült anyagok bemutatása, az idegenvezetés gyakorlása	Együttműködési készség Kommunikáció Kifejezőképesség		Elkészült írásos anyag képekkel illusztrálva

2. foglalkozás

Túra

Tevékenységek	A tevékenység célja/Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek
A séta megvalósítása. Az osztályok a kísérő tanáraikkal, 10 perces időkülönbséggel indulnak. Az útvonal állomásait az egyes csoportok mutatják be a többieknek, mintha ők lennének az idegenvezetők.) A kiselőadás meghallgatása után, a gyerekek fotóznak. Kép nem csak az adott témáról készülhet, hanem útközben bármiről, ami a képzeletüket megragadja, érdeklődésüket felkelti. Az előadásokat az osztály többi tagja kiegészítheti saját információival. Ezt a séta minden célpontjánál ugyanígy megteszik a gyerekek. A végén visszatérve történik a látottak és hallottak megbeszélése. A további	Együttműködési készség Kommunikáció Figyelemhallgatás Türelem Érdeklődés Koncentráció Beszédértés fejlesztése Szókincsbővítés Információszerzés IKT eszköz használata Kötetlen beszélgetés Tolerancia	Egyéni és csoportos előadások, magyarázatok	Kiselőadások anyaga Fényképezőgép

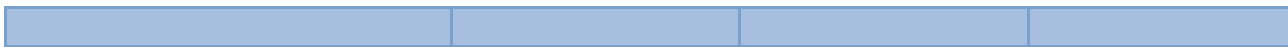
tennivalók ismertetése: a plakátok elkészítése és az értékelés.

3. foglalkozás A kiállítás

Tevékenységek	A tevékenység célja/Fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek
<p>1. A kiállítást megelőző munka: A sétán készített fényképek áttekintése, rendszerezése. Az elkészült fotók kiválogatása, csoportosítása helyszínek szerint, majd a plakát elkészítése osztályonként.</p> <p>3. A kiállítás: az elkészült tablókából kiállítás rendezése .</p> <p>4. A programok értékelése záró beszélgetés formájában: Milyen volt a séta? Hogy tetszett a kiállítás? Mi tetszett a legjobban és miért? Mi újat, érdekeset eddig nem ismert dolgot tudtak meg a gyerekek? Miért volt hasznos?</p> <p>6. A tantestület közös megbeszélése, értékelése, véleményalkotás a rendezvényről, a tapasztalatok összegzése, a program esetleges továbbgondolása. Lehetséges további alternatíva: A Mártélyhoz kapcsolódó művészek életének, munkásságának feldolgozása.</p>	<p>IKT szaktudás fejlesztése Együttműködés Felelősségvállalás Kreativitás Tolerancia Rendszerező képesség</p> <p>Véleményalkotás Kommunikáció Figyelem Tolerancia</p> <p>IKT eszközök Véleményalkotás Személyiségfejlesztés</p>	<p>Csoportmunka</p> <p>Kooperatív munka</p> <p>Egyéni munka</p> <p>Kötetlen beszélgetés</p>	<p>Számítógép, nyomtató Fényképezőgép Karton Ragasztó Olló</p> <p>Digitális fényképezőgép</p>

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

Liszt Ferenc Ének-zenei Általános Iskola
6800 Hódmezővásárhely, Szent István tér 2.
Telefon/fax: 62 241-381
E-mail: lisztiskola@lisztferenc.hodtav.hu

MELLÉKLET

A túra tervezett útvonala:

1. Bodnár Bertalan Oktatóközpont
2. Tiszai tanösvény:
  - Puhafás erdő (fehér és fekete nyár, fűz, „fátyoltársulás”, „özönnövények”)
  - Szivattyútelep, zsilipek és öntözőcsatornák
  - Halászkunyhó: a tiszai halászat történetének tárgyi emlékei (innen vissza a kiindulási ponthoz)
3. Pihenő: családi kalandpark
4. Ártéri tanösvény:
  - „botolófüzek”
  - Kubikok
  - Gátórház (innen elhagyjuk a tanösvényt, és besétálunk a faluba)
5. Régi parasztházak és porták
6. Faluház (Csete György)
7. Festők dombja
8. Tájba illeszkedő üdülők az ártér területén (Makovecz Imre)
9. Pihenő: fából faragott játszótér (Szatyor Győző) és piknikpark
10. Bodnár Bertalan Oktatóközpont